HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

18 decembrie 2008 *

În cauza C-517/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Regatul Unit), prin decizia din 6 august 2007, primită de Curte la 22 noiembrie 2007, în procedura

Afton Chemical Ltd

împotriva

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas, președinte de cameră, domnii A. Ó Caoimh (raportor), J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus și A. Arabadjiev, judecători,

* Limba de procedură: engleza.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 octombrie 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Afton Chemical Ltd, de domnul P. Lasok, QC, și de doamna V. Sloane, barrister, mandatați de doamna E. Philpott, solicitor;

— pentru guvernul Regatului Unit, de doamna I. Rao, în calitate de agent, asistată de domnul M. Angiolini, barrister;

— pentru guvernul german, de domnii M. Lumma și C. Blaschke, în calitate de agenți;

— pentru guvernul elen, de domnii K. Georgiadis și I. Bakopoulos, precum și de doamna V. Karra, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de domnul R. Adam, în calitate de agent, asistat de domnul P. Gentili, avvocato dello stato;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii R. Lyal și W. Mölls, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 3 din Directiva 92/12/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind regimul general al produselor supuse accizelor și privind deținerea, circulația și monitorizarea acestor produse (JO L 76, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 129), a articolului 2 alineatul (3) primul paragraf și a articolului 8 alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/81/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurii accizelor la uleiurile minerale (JO L 316, p. 12), astfel cum au fost modificate prin Directiva 94/74/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 (JO L 365, p. 46, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 190, denumite în continuare „Directiva 92/12” și, respectiv, „Directiva 92/81”), precum și a articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf și alineatul (4) litera (b) prima liniuță din Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității (JO L 283, p. 51, Ediție specială, 09/vol. 2, p. 98).

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unui litigiu între Afton Chemical Ltd (denumită în continuare „Afton”), pe de o parte, și Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (denumiți în continuare „Commissioners”), pe de altă parte, care au responsabilitatea, în Regatul Unit, a gestionării și a colectării accizelor și a impozitelor pe produsele energetice, în legătură cu plata de accize la aditivii pentru carburant pentru perioada cuprinsă între 19 noiembrie 2000 și 31 octombrie 2004.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

Directiva 92/12

3 Articolul 1 din Directiva 92/12 prevede:

„(1) Prezenta directivă stabilește regimurile pentru produsele supuse accizelor și altor taxe indirecte care sunt percepute direct sau indirect pentru consumul acestor produse, cu excepția taxei pe valoarea adăugată și a taxelor impuse de Comunitate.

(2) Dispozițiile speciale referitoare la structurile și ratele accizelor aplicate produselor supuse accizelor se stabilesc în directive specifice.”

4 Articolul 3 alineatele (1), (2) și (3) primul paragraf din directiva menționată prevede:

„(1) Prezenta directivă se aplică la nivel comunitar următoarelor produse, conform definiției din directivele relevante:

— uleiuri minerale;

[…]

(2) Produsele enumerate la alineatul (1) pot fi supuse altor taxe indirecte în scopuri specifice, cu condiția ca taxele în cauză să fie conforme cu normele de impozitare aplicabile accizelor sau taxei pe valoarea adăugată în ceea ce privește calcularea bazei de impozitare, calcularea taxei, exigibilitatea și monitorizarea taxei.

(3) Statele membre își păstrează dreptul de a introduce sau a menține taxe percepute asupra unor produse, altele decât cele enumerate la alineatul (1), cu condiția ca taxele în

cauză să nu genereze formalități la trecerea frontierei în cadrul schimburilor comerciale dintre statele membre.”

Directivele 92/81 și 92/82/CEE

5 Potrivit articolului 1 alineatul (1) din Directiva 92/81:

„Statele membre aplică uleiurilor minerale o acciză armonizată conform prezentei directive.” [traducere neoficială]

6 Articolul 2 din aceeași directivă prevede:

„(1) În sensul prezentei directive, termenul «uleiuri minerale» se aplică:

[…]

(k) produselor care se încadrează în codul 3811 [din Nomenclatura combinată, denumită în continuare «NC»];

[…]

(2) Uleiurile minerale, altele decât cele pentru care nivelul accizelor a fost stabilit prin Directiva [92/82], sunt supuse unei accize dacă sunt destinate utilizării, sunt puse în vânzare sau sunt utilizate drept combustibil pentru încălzire sau carburant. Nivelul accizei este stabilit, în funcție de destinație, la nivelul aplicabil combustibilului pentru încălzire sau carburantului pentru motor echivalent.

(3) Pe lângă produsele impozabile vizate la alineatul (1), orice produs destinat să fie utilizat, pus în vânzare sau utilizat drept carburant sau ca aditiv ori pentru a crește volumul final al carburanților se impozitează precum un carburant. Orice altă hidrocarbură cu excepția cărbunelui, a lignitului, a turbei sau a oricărei alte hidrocarburi solide similare sau a gazului natural, destinat să fie utilizat, pus în vânzare sau utilizat pentru încălzire, se impozitează la nivelul aplicabil uleiului mineral echivalent.

[…]

(4) Codurile [NC] vizate în prezenta directivă sunt cele care figurează în versiunea [NC] aflată în vigoare la 1 octombrie 1994.” [traducere neoficială]

7 Articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/81 prevede:

„(1) Pe lângă dispozițiile generale prevăzute în Directiva 92/12 privind utilizările scutite ale produselor supuse accizelor și fără a aduce atingere altor dispoziții comunitare, statele membre scutesc următoarele produse de la acciza armonizată, în condițiile pe care le stabilesc în scopul de a asigura aplicarea corectă și clară a acestor scutiri și de a preveni frauda, evaziunea sau abuzul:

(a) uleiurile minerale utilizate altfel decât drept carburant sau combustibil pentru încălzire”. [traducere neoficială]

8 Directiva 92/82/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea legislativă a ratelor accizelor la uleiurile minerale (JO L 316, p. 19), astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/74 (denumită în continuare „Directiva 92/82”) stabilește o rată minimă a accizei pentru anumite uleiuri minerale. Articolul 2 din Directiva 92/82 enumeră uleiurile minerale vizate de aceasta, printre care nu figurează produsele care se încadrează în codul NC 3811.

Directiva 2003/96

9 Considerentele (1)-(3) ale Directivei 2003/96 au următorul cuprins:

„(1) Domeniul de aplicare al Directivei [92/81] și al Directivei [92/82] se limitează la uleiurile minerale.

(2) Absența dispozițiilor comunitare care să impună o rată minimă a impozitării la electricitate și la alte produse energetice decât uleiurile minerale poate afecta buna funcționare a pieței interne.

(3) Buna funcționare a pieței interne și realizarea obiectivelor celorlalte politici comunitare necesită stabilirea la nivel comunitar a unor rate minime de impozitare la majoritatea produselor energetice, inclusiv electricitate, gaze naturale și cărbune."

10 Pe de altă parte, considerentul (22) al Directivei 2003/96 prevede:

„Produsele energetice trebuie supuse în principal unui cadru comunitar atunci când sunt utilizate drept combustibil pentru încălzire sau drept carburant. În această privință, excluderea din sfera de aplicare a acestui cadru a produselor energetice și a proceselor mineralogice cu dublă utilizare și utilizate altfel decât drept combustibil sau carburant ține de natura și logica sistemului fiscal. Electricitatea utilizată în mod similar trebuie să beneficieze de un tratament analog."

11 Articolul 1 din Directiva 2003/96 prevede că statele membre impozitează produsele energetice și electricitatea în conformitate cu această directivă.

12 Articolul 2 din directiva menționată prevede:

„(1) În sensul prezentei directive, termenul «produse energetice» se aplică produselor:

[…]

(f) incluse în codul NC 3811;

[…]

(3) Atunci când sunt destinate utilizării, sunt puse în vânzare sau sunt utilizate drept carburant sau combustibil pentru încălzire, produsele energetice, altele decât cele pentru care este precizat un nivel de impozitare în prezenta, directivă se impozitează în funcție de utilizarea lor, la rata aplicată combustibilului pentru încălzire sau carburantului echivalent.

Pe lângă produsele impozabile enumerate la alineatul (1), orice produs destinat să fie utilizat, pus în vânzare sau utilizat drept carburant, drept aditiv sau în vederea măririi

volumului final al carburanților se impozitează la rata aplicabilă carburantului echivalent.

Pe lângă produsele impozabile enumerate la alineatul (1), orice hidrocarbură, cu excepția turbei, destinată să fie utilizată, pusă în vânzare sau utilizată pentru încălzire se impozitează la rata produsului energetic echivalent.

(4) Prezenta directivă nu se aplică:

[…]

(b) următoarelor utilizări ale produselor energetice și ale electricității:

— produse energetice utilizate în alte scopuri decât drept carburant sau combustibil de încălzire,

[…]

(5) Trimiterile din prezenta directivă la codurile [NC] sunt cele care figurează în Regulamentul (CE) nr. 2031/2001 al Comisiei din 6 august 2001 de modificare a anexei I

la Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful vamal comun [(JO L 279, p. 1)]."

13 Articolul 3 din Directiva 2003/96 prevede:

„Trimiterile din Directiva [92/12] la termenii «uleiuri minerale» și «accize», în măsura în care se aplică uleiurilor minerale, se interpretează ca incluzând toate produsele energetice, electricitatea și impozitele naționale indirecte menționate în articolul 2, respectiv în articolul 4 alineatul (2) din prezenta directivă."

14 Articolul 28 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/96 prevede:

„(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la 31 decembrie 2003 cel târziu. Ele informează imediat Comisia cu privire la aceasta.

(2) Ele aplică aceste dispoziții de la 1 ianuarie 2004, cu excepția dispozițiilor prevăzute în articolul 16 și articolul 18 alineatul (1), care pot fi aplicate de statele membre de la 1 ianuarie 2003."

15 Potrivit articolului 30 din directiva respectivă:

„Fără a aduce atingere articolului 28 alineatul (2), Directivele [92/81] și [92/82] se abrogă de la 31 decembrie 2003."

Reglementarea privind NC

16 Potrivit versiunii NC avute în vedere de Directivele 92/81 și 2003/96, poziția 3811 din această nomenclatură cuprinde „[p]reparate antidetonante, inhibitori de oxidare, aditivi peptizanți, amelioratori de viscozitate, aditivi anticorozivi și alți aditivi preparați, pentru uleiurile minerale (inclusiv pentru benzină) sau pentru alte lichide utilizate în aceleași scopuri ca și uleiurile minerale".

Reglementarea națională

17 Din observațiile scrise depuse de Afton, de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, precum și de Comisie reiese că articolul 6 A din Legea din 1979 privind accizele la uleiurile din hidrocarburi (Hydrocarbon Oil Duties act 1979) are următorul cuprins:

„1. Se aplică o acciză pentru efectuarea de rezerve pentru o utilizare impozabilă de către orice persoană sau (dacă nu a fost impozitată deja în temeiul prezentei secțiuni) pentru utilizarea impozabilă de către orice persoană a oricărui lichid care nu este

(a) o hidrocarbură

(b) biodiesel

(c) un amestec bio

(d) bioetanol sau

(e) un amestec de bioetanol.

2. În prezenta secțiune, prin «utilizare impozabilă», în privința oricărei substanțe, se înțelege utilizarea acestei substanțe

(a) drept carburant pentru orice motor sau altă mașină sau

(b) drept aditiv sau pentru creșterea volumului final al oricărei substanțe astfel utilizate."

Acțiunea principală și întrebările preliminare

18 Afton produce diverși aditivi care se încadrează la poziția 3811 din NC și care sunt destinați să fie adăugați și amestecați cu carburanții, în general în cantități de 1 la 1 000 sau de 1 la 2 000.

19 Din decizia de trimitere reiese că aditivii produși de Afton nu sunt destinați utilizării, nu sunt puși în vânzare sau utilizați drept carburant. Mai precis, niciunul dintre acești aditivi nu este conceput să îndeplinească, ca atare, funcția de carburant sau să propulseze vehicule. Dimpotrivă, aditivii respectivi conțin unul sau mai multe dintre următoarele componente: agent de curățare, antispumant, agent de dezemulsionare, lichid de transport, solvent, ameliorant de cetan și de lubrifiere, precum și inhibitor de coroziune. Acestea sunt arse în motor în cadrul procesului de combustie.

20 Afton a sesizat VAT and Duties Tribunal pentru a obține de la Commissioners rambursarea accizelor plătite pentru acești aditivi pentru perioada cuprinsă între 19 noiembrie 2000 și 31 octombrie 2004, în sumă de 2 825 215,61 GBP.

21 Prin decizia din 4 mai 2007, VAT and Duties Tribunal a respins această acțiune pentru motivul că articolul 2 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 92/81 și articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96 supun impozitării toți aditivii pentru carburanți, indiferent dacă sunt produși pe bază de uleiuri minerale sau de alte substanțe, și că, întrucât sunt considerați carburanți, acești aditivi nu sunt scutiți de la impozitare în temeiul articolului 8 alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/81 sau al articolului 2 alineatul (4) litera (b) prima liniuță din Directiva 2003/96.

22 În aceste condiții, High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division, sesizată în apel, a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Sunt supuși impozitării în temeiul articolului 2 alineatul (3) din Directiva [92/81] aditivii pentru carburanți, precum cei în discuție, care nu sunt destinați utilizării,

nu sunt puși în vânzare sau nu sunt utilizați drept carburant, ci sunt adăugați în carburant în alte scopuri decât alimentarea vehiculului în care este utilizat carburantul?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, astfel de aditivi intră în domeniul de aplicare al scutirii prevăzute la articolul 8 alineatul (1) din Directiva [92/81]?

3) Sunt supuși impozitării în temeiul articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva [2003/96] aditivii pentru carburant, precum cei în discuție, care nu sunt destinați utilizării, nu sunt puși în vânzare sau utilizați drept carburant, ci sunt adăugați în carburant în alte scopuri decât alimentarea vehiculului în care este utilizat carburantul?

4) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare, astfel de aditivi intră în domeniul de aplicare al scutirii prevăzute la articolul [2 alineatul] (4) litera (b) prima liniuță din această directivă?

5) Taxa impusă de Regatul Unit pe aditivii pentru carburanți menționați anterior este interzisă de dreptul comunitar și, în special, de articolul 3 din Directiva [92/12]?”

Cu privire la întrebările preliminare

23 Prin intermediul primelor patru întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (3) și articolul 8 alineatul (1) din Directiva 92/81, pe de o parte, și articolul 2 alineatele (3) și (4) din Directiva 2003/96, pe de altă parte, trebuie să fie interpretate în sensul că aditivii pentru carburanți, precum cei în discuție în acțiunea principală, care au calitatea de „uleiuri minerale" în sensul articolului 2 alineatul (1) din prima dintre aceste două directive sau de „produse energetice" în sensul articolului 2 alineatul (1) din cea de a doua dintre acestea, dar care nu sunt destinați utilizării, nu sunt puși în vânzare sau utilizați drept carburant, trebuie să fie supuși regimului de impozitare prevăzut de directivele menționate.

24 Astfel cum reiese din decizia de trimitere, aceste întrebări au fost formulate în cadrul unui litigiu referitor la legalitatea accizei la aditivii pentru carburanți care a fost achitată, în temeiul Legii din 1979 privind accizele la uleiurile din hidrocarburi, pentru perioada cuprinsă între 19 noiembrie 2000 și 31 octombrie 2004.

25 În această privință, trebuie amintit că, în ceea ce privește perioada anterioară datei de 31 decembrie 2003, în temeiul articolului 1 alineatul (1) din Directiva 92/81, statele membre aveau obligația de a supune „uleiurile minerale", în sensul acesteia, la o acciză armonizată. Începând cu 1 ianuarie 2004, statele membre au obligația, în temeiul articolului 1 din Directiva 2003/96, care a abrogat Directiva 92/81, de a impozita „produsele energetice", în sensul Directivei 2003/96, aceasta urmărind să impună, astfel cum reiese din considerentele (2) și (3) ale acesteia, o rată minimă a impozitării la nivel comunitar și la alte produse decât uleiurile minerale, pentru majoritatea produselor energetice amintite anterior (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iulie 2007, Fendt Italiana, C-145/06 și C-146/06, Rep., p. I-5869, punctul 32).

26 În temeiul articolului 2 alineatul (1) litera (k) din Directiva 92/81 coroborat cu alineatul (4) al aceluiași articol, precum și în temeiul articolului 2 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2003/96 coroborat cu alineatul (5) din acest articol, produsele care, precum aditivii pentru carburanți în discuție în acțiunea principală, se încadrează la poziția 3811 din NC, sunt „uleiuri minerale" sau „produse energetice", după caz, în sensul acestor directive.

27 În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din Directiva 92/81 și cu articolul 2 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/96, uleiurile minerale și produsele energetice pentru care, asemănător aditivilor pentru carburanți în discuție în acțiunea principală, nu este precizat un nivel de impozitare fie prin Directiva 92/82 referitor la uleiurile minerale, fie prin Directiva 2003/96 referitor la produsele energetice, acestea trebuie să fie impozitate atunci când sunt destinate utilizării, sunt puse în vânzare sau sunt utilizate drept carburant ori combustibil pentru încălzire în funcție de destinația lor, la nivelul aplicat combustibilului pentru încălzire sau carburantului echivalent.

28 În speță, astfel cum rezultă și din modul de redactare a primei și a celei de a treia întrebări adresate de instanța de trimitere, este cert că, deși sunt destinați să fie adăugați în carburanți și, ca urmare, să fie utilizați în aceștia, aditivii în discuție în acțiunea principală nu sunt destinați utilizării, nu sunt puși în vânzare sau utilizați drept carburant. Prin urmare, astfel de aditivi nu fac obiectul impozitării prevăzute la articolul 2 alineatul (2) din Directiva 92/81 și la articolul 2 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/96.

29 Cu toate acestea, potrivit articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96, „[p]e lângă produsele impozabile enumerate la alineatul (1), orice produs destinat să fie utilizat, pus în vânzare sau utilizat drept carburant, drept aditiv sau în vederea măririi volumului final al carburanților" trebuie să fie impozitat la nivelul aplicabil carburantului echivalent.

30 Totuşi, potrivit Afton, aditivii în discuţie în acţiunea principală nu fac obiectul impozitării prevăzute de dispoziţiile menţionate. Astfel, ar rezulta din modul de redactare a acestora, mai ales din expresia „[p]e lângă produsele impozabile enumerate la alineatul (1)", că aceste dispoziţii ar prezenta un caracter rezidual şi că s-ar aplica numai unor produse adiţionale care nu sunt „uleiuri minerale" sau „produse energetice", enumerate la articolele 2 alineatul (1) din aceste directive. Prin urmare, aceste dispoziţii s-ar referi la alte produse. Interpretarea alternativă, potrivit căreia aceste dispoziţii ar include produsele deja vizate la alineatul (1) al articolului 2 menţionat, ar ignora utilizarea expresiei „în afară de" şi ar fi eronată, întrucât ar avea drept efect să se solicite impozitarea tuturor produselor destinate să fie utilizate ca aditiv, deşi un astfel de efect ar fi putut să fie obţinut printr-o dispoziţie mult mai simplă, care să nu conţină expresia introductivă menţionată mai sus. De asemenea, o astfel de interpretare ar avea drept efect ca aceste dispoziţii să solicite încă o dată impozitarea uleiurilor minerale şi a produselor energetice destinate să fie utilizate drept carburant. Pe de altă parte, ar fi conform obiectivului urmărit de reglementarea comunitară ca uleiurile minerale şi produsele energetice să fie supuse unei impozitări numai atunci când sunt utilizate drept carburant sau combustibil pentru încălzire.

31 Cu toate acestea, trebuie constatat că, având în vedere modul de redactare a dispoziţiilor vizate din Directivele 92/81 şi 2003/96 în ansamblul lor, precum şi structura generală şi finalitatea acestor directive, această interpretare nu poate fi reţinută.

32 În ceea ce priveşte, în primul rând, modul de redactare a dispoziţiilor menţionate, trebuie desigur să se admită că, astfel cum Comisia a recunoscut în şedinţă în răspunsul la întrebările Curţii, modul de redactare a articolelor 2 din Directiva 92/81 şi din Directiva 2003/96 ar putea prezenta mai multă claritate şi precizie, fiind vorba de dispoziţii care prevăd un regim de impozitare destinat, după transpunerea în dreptul intern, să creeze obligaţii în sarcina particularilor. În special, din moment ce articolul 2 alineatul (2) din Directiva 92/81 şi articolul 2 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/96 prevăd impozitarea uleiurilor minerale şi a produselor energetice, impozitarea aditivilor pentru carburanţi, care, precum în cauza principală, au aceste calităţi, ar trebui în mod logic să fie prevăzută în cadrul acestor dispoziţii. Or, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 28 din prezenta hotărâre, nu ne regăsim într-o astfel de situaţie.

33 Totuși, rezultă în mod suficient din modul de redactare a articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și a articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96 că aditivii pentru carburanți, precum cei în discuție în cauza principală, fac obiectul regimului de impozitare prevăzut la aceste dispoziții.

34 Astfel, contrar celor susținute de Afton, expresia „[p]e lângă produsele impozabile enumerate la alineatul (1)", aflată la începutul fiecăreia dintre aceste dispoziții, nu poate fi înțeleasă ca vizând să excludă din domeniul de aplicare al acestora produsele care constituie „uleiuri minerale" sau, respectiv, „produse energetice", în sensul articolelor 2 alineatul (1) din directivele respective.

35 Dimpotrivă, expresia „în afară de", potrivit înțelesului comun al acesteia, nu are o astfel de finalitate de excludere, ci, dimpotrivă, o finalitate de includere. Această finalitate reiese din mai multe versiuni lingvistice ale articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și ale articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96 [a se vedea, în afară de versiunea franceză, de exemplu, versiunile germană („[n]eben"), spaniolă („[a]demás"), italiană („[o]ltre"), olandeză („[n]aast"), portugheză („[p]ara além") și engleză („[i]n addition to")].

36 Rezultă că, prin expresia „[p]e lângă produsele impozabile enumerate la alineatul (1)", articolul 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96 vizează să consacre în mod expres includerea în domeniul de aplicare al dispozițiilor lor a tuturor produselor care sunt destinate utilizării, sunt puse în vânzare sau sunt utilizate drept carburant, drept aditiv sau în vederea măririi volumului final al carburanților, inclusiv a produselor care constituie „uleiuri minerale" sau „produse energetice" în sensul acestor directive.

37 O astfel de interpretare care rezultă din modul de redactare a articolelor 2 din directivele menționate nu poate fi pusă în discuție de împrejurarea potrivit căreia aceasta conduce, în cazul uleiurilor minerale și al produselor energetice care sunt destinate utilizării, sunt puse în vânzare sau sunt utilizate drept carburant, la reiterarea obligației de impozitare care rezultă deja din articolul 2 alineatul (2) din Directiva 92/81 și din articolul 2 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2003/96. Într-adevăr, o astfel de reiterare parțială a dispozițiilor acestor directive, oricât de regretabilă ar fi, se explică prin caracterul rezidual al articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și al articolului 2 alineatul 3 al doilea paragraf din Directiva 2003/96, care vizează să supună produse de natură diferită obligației de impozitare.

38 În ceea ce privește, în al doilea rând, structura generală și finalitatea Directivelor 92/81 și 2003/96, trebuie amintit că acestea vizează, potrivit articolelor 1 din acestea, să instituie un regim de impozitare armonizat pentru uleiurile minerale și pentru produsele energetice.

39 Or, excluderea aditivilor pentru carburanți, precum cei în discuție în acțiunea principală, din domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și al articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96 ar conduce la un rezultat incoerent, chiar absurd, potrivit căruia acești aditivi, care au calitatea de uleiuri minerale sau de produse energetice, nu ar fi supuși obligației de impozitare prevăzute de aceste dispoziții, deși este cert că aditivii pentru carburanți care nu sunt uleiuri minerale sau produse energetice sunt, în ceea ce îi privește, supuși acestei obligații în temeiul dispozițiilor menționate.

40 În realitate, rezultă că, dimpotrivă, legiuitorul comunitar a înțeles să asimileze carburanților aditivii adăugați în aceștia, oricare ar fi natura lor, pentru simplul fapt că sunt adăugați în carburanții respectivi, pentru a-i supune aceluiași regim de impozitare precum aceștia din urmă.

41 Pe de altă parte, în această privință, trebuie subliniat că, astfel cum au arătat guvernul italian și cel al Regatului Unit, din momentul în care un aditiv este adăugat într-un carburant, nu mai este posibil să se facă distincția între carburant ca atare și aditivul care este amestecat în acesta, decât dacă se procedează la o analiză chimică detaliată. În aceste împrejurări, dacă aditivii pentru carburanți nu ar fi supuși impozitării precum carburanții, astfel cum susține Afton, ar rezulta un risc de abuz, întrucât controalele ar fi foarte dificil de efectuat, deoarece ar fi necesar ca, în fiecare caz particular, să se analizeze conținutul amestecului pentru a se cunoaște proporția de carburant și de aditiv conținută de acest amestec.

42 În consecință, din modul de redactare a articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și a articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96, precum și din structura generală și din finalitatea acestor două directive rezultă că, astfel cum au susținut toate guvernele care au prezentat Curții observații scrise, precum și Comisia, dispozițiile respective sunt destinate să se refere la orice produs utilizat ca aditiv, indiferent dacă este sau nu este un „ulei mineral" sau un „produs energetic" în sensul acestor directive.

43 Această concluzie nu poate fi pusă în discuție de dispozițiile articolului 8 alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/81 și ale articolului 2 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2003/96, potrivit cărora, atunci când sunt utilizate în alte scopuri decât drept carburant sau combustibil pentru încălzire, uleiurile minerale și produsele energetice trebuie să fie scutite de acciza armonizată sau, respectiv, să fie excluse din domeniul de aplicare al Directivei 2003/96. Astfel, aplicarea acestor dispoziții în privința aditivilor pentru carburanți, precum cei în discuție în acțiunea principală, care sunt supuși unei obligații exprese de impozitare în temeiul articolului 2 alineatul (3) primul paragraf prima teză din Directiva 92/81 și al articolului 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2003/96, ar priva de orice efect util aceste din urmă dispoziții (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 10 iunie 1999, Braathens, C-346/97, Rec., p. I-3419, punctele 24 și 25, precum și Hotărârea din 25 septembrie 2003, Comisia/Italia, C-437/01, Rec., p. I-9861, punctele 31-33).

44 Prin urmare, trebuie să se răspundă la primele patru întrebări că articolul 2 alineatul (3) și articolul 8 alineatul (1) din Directiva 92/81, în ceea ce privește perioada anterioară datei de 31 decembrie 2003, și articolul 2 alineatele (3) și (4) din Directiva 2003/96, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 31 octombrie 2004, trebuie să fie interpretate în sensul că aditivii pentru carburanți precum cei în discuție în acțiunea principală, care au calitatea de „uleiuri minerale" în sensul articolului 2 alineatul (1) din prima dintre aceste directive sau de „produse energetice" în sensul articolului 2 alineatul (1) din cea de a doua dintre acestea, dar care nu sunt destinați utilizării, nu sunt puși în vânzare sau utilizați drept carburant, trebuie să fie supuși regimului de impozitare prevăzut de directivele menționate.

45 Având în vedere acest răspuns, nu mai este necesar să se răspundă la cea de a cincea întrebare adresată de instanța de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

46 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 2 alineatul (3) și articolul 8 alineatul (1) din Directiva 92/81/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurii accizelor la uleiurile minerale, astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/74/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994, în ceea ce privește perioada anterioară datei de 31 decembrie 2003, și articolul 2 alineatele (3) și (4) din Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 31 octombrie 2004, trebuie să fie interpretate în sensul că aditivii pentru carburanți precum cei în discuție în acțiunea principală, care au calitatea de „uleiuri minerale" în sensul articolului 2 alineatul (1) din prima dintre aceste directive sau de „produse energetice" în sensul articolului 2 alineatul (1) din cea de a doua dintre acestea, dar care nu sunt destinați utilizării, nu sunt puși în vânzare sau utilizați drept carburant, trebuie să fie supuși regimului de impozitare prevăzut de directivele menționate.

Semnături